

KUR YER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 9-го Сентября. — 1847 — Wilno. WTOREK, 9-go Września

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 3-го Сентября.

Высочайшій Рескриптъ,

данный на имя Наказнаго Атамана Войска Донскаго, Генерала отъ Кавалеріи Власова 1-го.

Максимъ Григорьевичъ! Любезновѣрное Намъ Войско Донское, при предстоявшихъ въ минувшемъ и настоящемъ году переселеніяхъ казаковъ на рѣки Сунжу и Лабу, для образованія станицъ на передовыхъ линіяхъ, ознаменовало себя новымъ опытомъ усердія и преданности Престолу и Отечеству: переселенія сіи не только исполнены своевременно и въ отличномъ порядкѣ, но сверхъ того, изъ числа 306-ти семействъ переселенцевъ, въ прошломъ году 282 семейства, а изъ 407-ми въ нынѣшнемъ году 355 семействъ, послѣдовали на Кавказъ по собственному желанію. Вполнѣ цѣни сіи вѣрноподданнческія чувства храбраго войска Донскаго, и вмѣстѣ съ симъ относя усердію сего важнаго дѣла къ примѣрному вашему усердію и постоянно благоразумнымъ распоряженіямъ, Мнѣ весьма пріятно объявить вамъ — достойному Начальнику Войска, особенную Мою призвательность, и возложить на васъ объявленіе Войску совершенной Моей благодарности.

Пребываю къ вамъ благосклонный.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО
ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Въ лагерь, при Красномъ Селѣ,
13-го Іюля 1847 года.

Государь Императоръ Высочайше утвердить соизволилъ, 22 Мая сего года, проектъ положенія о вольныхъ людяхъ, живущихъ на земляхъ владѣльческихъ въ Западныхъ Губерніяхъ. Проектъ сей составленъ въ Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ, въ слѣдствіе мнѣнія Комитета по дѣламъ Западныхъ Губерній, Высочайше утвержденнаго 13 Августа 1840 года. Главнѣйшія правила проекта суть слѣдующія:

§§ 1—6. Вольные люди, нежелающіе быть приписанными къ обществамъ городскому или Государственныхъ крестьянъ, поселяясь на земляхъ владѣльческихъ, считаются имѣющими постоянное водвореніе въ тѣхъ имѣніяхъ и состоятъ подъ особымъ попеченіемъ Земскихъ Полицій и наблюденіемъ Начальника губерніи. Ревизскія сказки объ нихъ должны быть написаны отдѣльно отъ крестьянъ. Вольные лю-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 3-go Września.

НАЙВЫՃШЫ РЕСКРЫПТ

do Atamana Polowego Wojska Dońskiego, Jenerala J. zdy Własowa 1-go.

Maxymie synu Grzegorza! Ukochane, wierne Nam Wojsko Dońskie, przy odbytych w roku zeszłym i bieżącym przesiedleniach kozaków nad rzekami: Sunżę i Labę, dla założenia stanic na liniach przedowych, odznaczyło się nowym dowodem gorliwości i przywiązania do Tronu i Ojczyzny: przesiedlenia te nie tylko dokonane zostały w swoim czasie i w wyborzym porządku, ale nadto, z liczby 306 rodzin przesiedleńców, w roku zeszłym 282 rodziny, a z 407 miu w roku bieżącym, 355 rodzin, udało się na Kaukaz, z własnej woli. Oceniając w zupełności uczucia wierno-poddańskie Wojska Dońskiego, i razem przypisując postęp tego ważnego dzieła wzorowej waszej gorliwości i zawsze trafnym rozporządzeniom, nader Mi jest miło oświadczyć wam — godnemu Naczelnikowi Wojska, szczególne Moje podziękowanie, i poruczyć wam objawić Wojsku zupełną Moją wdzięczność.

Pozostaję ku wam przychylnym.

Na oryginalne własną JEJEGO CESARSKIEJ MOŚCI
ręką podpisano:

НИКОЛАЙ.

W obozie pod Krasnem Siołem,
13-go Lipca 1847 roku.

НАЙЯСНІЕШЫ ЦЕСАРЪ JEГО МОЃЕ потвѣрдзіть рачыў днѣ 22 Мая б. р. проектъ ustawy о вольныхъ людяхъ, мешкающихъ на грунтахъ оывателскихъ въ Заходнихъ Губерніяхъ. Проектъ ten ułożony został w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, w skutek decyzji Komitetu interesów Zachodnichъ Gubernii, potwierdzonej przez НАЙЯСНІЕШЫГО ПАНА 13 Sierpnia 1840 r. Główne przepisy projektu są następujące:

§§ 1—6. Wolni ludzie, nie chcący być przypisanemi do gmin miejskich lub skarbowych włościan, jeśli osiadają na gruntach oыwatelskich, uważają się za stale zamieszkałych w tych dobrach, i zostają pod szczególną opieką Ziemskich Policji i pod dozorem Naczelnika gubernii. Tablice popisowe (skazki) o nich podają się oddzielnie od włościańskich. Wolni ludzie płacą podatek ustanowiony w T. V, Zbioru Praw w Ustawie podatkowej art. 21.

ди обязаны платить окладъ податей, установленный по табели, приложенной Св. Зак. т. V Уст. о подат. къ ст. 21; они не должны отлучаться изъ мѣста своего жительства, безъ вѣдома владѣльца земли и безъ установленнаго законами вида, билета или паспорта.

§§ 7—23. Людямъ, причисленнымъ до изданія сего положенія въ сословіе вольныхъ, дозволяется приписываться не только къ имѣніямъ помѣщичьимъ, но и къ землямъ купцовъ и даже людей податнаго состоянія, кромѣ Евреевъ. Сказанная приписка не распространяется на людей, которые впредь будутъ поступать въ сословіе вольныхъ; таковыя обязанности приписываться къ обществамъ Государственныхъ крестьянъ, или же и къ городскому. Приписка къ землямъ частныхъ владѣльцевъ дозволяется не иначе, какъ по письменнымъ между ними договорамъ. Живущіе нынѣ на владѣльческихъ земляхъ безъ договора и желающіе остаться на оныхъ, должны заключить съ владѣльцами земли договоры въ теченіи одного года со дня обнародованія сего положенія; заключенные же договоры, остаются въ своей силѣ до окончанія назначеннаго въ нихъ срока. Въ договорахъ должны быть излагаемы все принимаемыя, по обоюдному согласію, обязанности. Повинности вольныхъ людей въ пользу владѣльца земли, могутъ быть трехъ родовъ: а) денежные или поземельный оброкъ, б) вещественныя или вознагражденіе владѣльца произведеніями земли, и в) личныя или работы въ пользу владѣльца. Въ случаѣ неисправнаго взноса податей и повинностей предоставляется владѣльцу обратитъ взысканіе недоимки на счетъ недвижимаго или имущества. Договоры заключаются не менѣ какъ на 6-ть и не далѣе какъ на 12-ть лѣтъ; они составляются на простой бумагѣ и должны быть засвидѣтельствованы въ Земскихъ Судахъ.

§§ 24—29. За годъ до истеченія срока договора, владѣльцы земель, а также вольные люди, нежелающіе возобновить на будущее время существующаго между ними договора, обязаны предвартъ о томъ письменно другъ друга. Безъ такого предвартенія, договоръ считается существующимъ еще одинъ экономическій годъ, считая оный съ слѣдующаго Апрѣля мѣсяца. Перечисленіе вольныхъ людей на земли другаго владѣльца производится по распоряженію Казенныхъ Палатъ. При переселеніи, предоставляется или перенести или продать усадебныя строенія, построенныя изъ купленнаго ими лѣса, а также часть изъ запаснаго ссыпаннаго ими въ магазины хлѣба.

§§ 30—34. Вольные люди, живущіе на владѣльческихъ земляхъ въ числѣ, превышающемъ 20 душъ, составляютъ по каждому имѣнію, особые рекрутскіе участки и исполняютъ рекрутскую повинность на основаніи общихъ правилъ. Живущіе въ числѣ, не превышающемъ 20 душъ, отправляютъ рекрутскую повинность деньгами. (При проектѣ устава приложена форма договоровъ между владѣльцами земель и вольными людьми).

Москва.

13-го сего Августа, въ 11 часовъ по полудни, прибылъ въ Москву Его Императорское Высочество Герцогъ Максимилианъ Лейхтенбергскій, а въ 6 часовъ изволилъ выѣхать чрезъ Покровскую заставу по Рязанскому тракту.

Извѣстія съ Кавказа.

19-го Юля. Лагерь на Тургыдагѣ.

Послѣ удачнаго для насъ дѣла, 12-го Юня, въ Малой Чечнѣ, Наибъ Нуръ-Али пытался еще сдѣлать поискъ на Сунженскую Линію и потянулся, 22-го Юня, съ довольно-сильною партією, къ верховьямъ р. Камбилѣвки; но вида готовность Генераль-Майора Нестерова встрѣтить его съ фронта, и съ другой стороны, опасаясь быть отрѣзаннымъ отъ переправы чрезъ р. Ассу, мятежный Наибъ возвратился въ глубину Чечни, гдѣ собранная имъ партія разошлась.

Послѣ того, Генераль-Майоръ Нестеровъ, довершивъ на р. Ассѣ постройку четвертой станицы Сунженскаго Казачьяго Полка, перешелъ на вершины горъ Малой Кабарды для водворенія тамъ пятой и послѣдней станицы сего полка, близъ урочища Магомать-Юрта. Окончательное устройство Сунженскаго Полка и страхъ, наведенный на горцевъ силами новыми поселенцами, подъ командою Полковника Сабитова, прот-

Z miejsca zamieszkania nie mogą oddalać się bez wiedzy właściciela majątku i bez należytego biletu lub paszportu.

§§ 7—23. Ludzie, przypisani do klasy wolnych przed wydaniem niniejszej Ustawy, mogą przypisywać się nie tylko do dóbr obywatelskich, lecz i do gruntów kupców a nawet ludzi płacących podatek, byle nie Żydów. Atoli takowe przypisywanie się nie rozciąga się do ludzi, mających nadal wstępować do klasy wolnych; ci albowiem muszą przypisywać się do gmin skarbowych właścicieli, lub gmin miejskich. Przypisywać się do gruntów prywatnych właścicieli, wolno tylko na zasadzie umów z niemi na piśmie zawieranych. Mieszkający teraz na gruntach właścicielskich bez umowy i chcący na nich pozostać, powinni zawrzeć umowę w ciągu roku od dnia ogłoszenia tej ustawy; zawarte zaś do tego czasu umowy, pozostają w swej mocy do zakreślonego w nich terminu. W umowach mają być ściśle określone wzajemne obowiązki. Powinności wolnych ludzi na rzecz właściciela gruntu mogą być takie: a) czynsz; b) wynagrodzenie w produktach i c) osobiste roboty. W razie nieopłaty podatków lub czynszu, właściciel może poszukiwać należności z ich nieruchomościego majątku. Umowy powinny być zawierane najkrócej do lat 6 a najdłużej do 12; piszą się na papierze niesteplo- wym i powinny być poświadczane przez Ziemskie Sądy.

§§ 24—29. Na rok przed upływem terminu kontraktu, właściciele gruntu i wolni ludzie, jeśli nie chcą ponownie nadal umowy, powinni siebie wzajemnieawiadomić. Bez takiegoawiadomienia, umowa uważa się za trwającą jeszcze jeden rok gospodarski od Kwietnia. Przejście wolnych ludzi na grunta innych właścicieli odbywa się za wiedzą Izby Skarbowych. Przy tym przechodzie mogą oni przenosić lub przedawać budynki postawione z kupionego przez nich drzewa, tudzież część zsypanego przez nich do magazynów zboża.

§§ 30—34. Wolni ludzie, mieszkający na gruntach obywatelskich w liczbie większej od 20 dusz, składają osobne rekruckiedzielnice i pełnią rekrucką powinność podług ogólnych przepisów. Mieszkający w liczbie mniejszej od 20 dusz, wnoszą za rekruta pieniężną opłatę. (Przy ustawie dołączona jest i arynga kontraktów, jakie się mają zawierać między wolnymi ludźmi i właścicielami gruntów).

Москва.

Dnia 13 Sierpnia, o godzinie 11 w wieczór, Jego Cesarska Wysokość Xiążę Maksymilian Leuchtenbergski przybył do Moskwy, a o godzinie 6-jej wyjechał, przez rogatki Pokrowskie, traktem Riazaniskim.

Wiadomości z Kaukazu.

Dnia 19 Lipca. Obóz na Turczydahnu.

Po szczęśliwej dla nas rozprawie, dnia 12-go Czerwca, w Małej Czechni, Naib Nur-Ali próbował jeszcze dotrzeć do Linii Sunzeńskiej, i pociągnął, 22-go Czerwca, z dosyć silną partyą, ku źródłom rzeki Kambilejewki; ale widząc gotowość Jenerał-Majora Nesterowa do spotkania się z nim, a z drugiej strony lękając się, aby nie być odcięty od przepraw przez rzekę Assu, buntowniczy Naib powrócił w głąb Czechni, gdzie się rozeszła zebrana przezeń partya.

Począwszy Jenerał-Major Nesterow, dokończywszy nad rzeką Assą urządzenie czwartej stancji półku Sunzeńskiego Kozaków, przeszedł na wierzchołki gór Małej Kabardy, dla zaprowadzenia tam piątej i ostatniej stancji tegoż półku, blisko uroczyska Mahomet-Jurtu. Ostateczne urządzenie Sunzeńskiego półku i popłoch rzucony na Górali przez tych nowych osadników, pod dowództwem Półkownika Sępcowa, trwale ubezpieczył ważną część zajętego

чно обезпечить важную часть занятаго нами края Терекую Линію отъ Екатеринограда до станицъ Гребенскаго Казачьяго Полка.

Генералъ-Лейтенантъ *Шварцъ*, вступивъ, въ концѣ Іюля, въ лезгинскія горы и расположившись на урочищѣ Химрыкъ, потребовалъ аманатовъ отъ соседнихъ лезгинскихъ обществъ въ залогъ будущаго ихъ спокойствія. Получивъ отказъ отъ нѣкоторыхъ селеній, онъ строго ихъ наказалъ и потомъ двинулся съ лезгинскимъ отрядомъ на урочище Мааль-Раасса, откуда, прикрывая всю плоскость Джаро-Бѣлоканскаго Округа, вмѣстѣ съ тѣмъ угрожаетъ неприятелю.

Главнокомандующій съ Самурскимъ отрядомъ ожидаетъ на высотахъ Турчидага прекращенія холеры въ долинахъ. Здоровье войскъ въ самомъ удовлетворительномъ положеніи. Бромъ каменнаго угля, открыто огромное количество наилучшаго торфа на самомъ Турчидагѣ; гдѣ былъ совершенный недостатокъ, теперь изобиліе топлива.

Въ Дагестанскомъ отрядѣ нѣтъ уже холеры. Укрѣпленіе въ селеніи Ходжалъ-Махи приводится къ окончанію.

Эпидемія явилась на Кавказской Линіи въ Владикавказскомъ Округѣ. Первою ея жертвою въ Нальчикѣ былъ достойный Начальникъ Центра сей Линіи, Генералъ-Маіоръ *Хлюпинъ*.

Въ Тифлисѣ холера замѣтно уменьшается.

Т и ф л и с ъ.

21-го Іюля, въ пять часовъ и восемь минутъ утра, чувствуемо было здѣсь довольно сильное землетрясеніе, которому предшествовалъ подземный глухой гулъ. Два горизонтальные удара, слѣдовавшие одинъ за другимъ, по направленію отъ сѣверо-востока къ сѣверо-западу, въ продолженіе не болѣе полуминуты, потрясли съ порывистою быстротою двери, окна, мебель и т. п., не причинивъ ни какого вреда зданіямъ. Слишкомъ за два дня предъ тѣмъ, барометръ, безъ видимой причины, сталъ значительно упадать; наканунѣ вѣтеръ дулъ очень слабый отъ юго-запада, вечеромъ и ночью была нестерпимая духота, и небо затнуло густыми темно-синими облаками, предвѣщавшими дождь; вообще состояніе атмосферы не представляло ничего особеннаго, кромѣ развѣ усилившихся и постоянно продолжавшихся нѣсколько дней средю жаровъ, отъ 26-ти до 28½ град. въ тѣни, и отъ 45-ти до 48-ми гр. на солнцѣ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 25 Августа.

Эрцъ-герцогъ Стефанъ, намѣстникъ Венгріи, прибылъ сюда вчера, по желѣзной дорогѣ. Сегодня, Его Высочество имѣлъ съ княземъ Меттернихомъ продолжительный разговоръ, въ которомъ также нѣсколько участвовалъ гр. Антони, управляющій придворною канцеляріею по дѣламъ Венгріи. На сихъ дняхъ, эрцъ-герцогъ отъѣзжаетъ въ Пестъ, чрезъ Гранъ, гдѣ примасъ и архіепископъ Ширкеръ намѣрены его привѣтствовать отъ имени Венгерскаго духовенства. Е. В. полагаетъ прибыть въ Пестъ 30 с. м.

— *Австрийскій Наблюдатель*, въ номерѣ отъ 23-го Августа, сообщаетъ первую протестацію кардинала-легата Чиакки, сопровождаемую слѣдующими замѣчаніями: „Всѣмъ извѣстно, что 103 статья вѣнскаго договора предоставила Его Величеству Императору Австрийскому право содержать гарнизонъ въ Феррарѣ и Коммаціо. Этимъ правомъ Австрія пользовалась до-сихъ-поръ, въ болѣе или менѣе обширномъ объемѣ, смотря по требованію обстоятельствъ, но никогда не преступала границъ его. Малочисленный, въ мирное время, императорскій гарнизонъ Феррары былъ тотчасъ же подкрѣпляемъ, какъ скоро требовала того надобность. Причины, важность которыхъ никто не станетъ оспаривать, заставили, въ послѣднее время, главнокомандующаго императорскими войсками въ Ломбардо-Венеціанскомъ королевствѣ двинуть къ Феррарѣ подкрѣпленіе изъ баталіона пѣхоты, полускадрона кавалеріи и полубатареи артиллерійскихъ орудій. Эти войска, по прибытіи въ Феррару, размѣстившись частію въ крѣпости, частію въ городскихъ казармахъ, всегда служившихъ къ помѣщенію императорскаго гарнизона. Нѣкоторые офицеры, не

przez nas kraju i Linią Terską, od Jekaterynogrodu do stanic Grebienskiego kozackiego półku.

Generał-Porucznik *Schwarz*, wszedłszy przy końcu Lipca w góry Lezgińskie, i rozłożywszy się na uroczysku Chimryk, zażądał zakładników od sąsiednich gmin Lezgińskich, dla rękojmi spokojności ich nadal. Wzbraniające się niektóre wioski surowo ukarał, a potem ruszył z oddziałem Lezgińskim na uroczysko Maal-Raassa, z kąd, przykrywając całą płaszczyznę Dżaro-Bielokańskiego Okręgu, zarazem grozi nieprzyjacielowi.

Głównodowodzący, z oddziałem Samurskim, czeka na górach Turczydahu ustania cholery w dolinach. Zdrowie wojsk jest w najlepszym stanie. Oprócz węgla kamiennego, odkryto ogromną ilość najlepszego torfu na samym Turczydahu; tak, że gdzie był zupełny niedostatek, teraz jest obfitość opału.

W Oddziale Dagestańskim ustala już cholera. Fortyfikacja we wsi Chodżał Machi blizką jest ukończenia.

Epidemia zjawila się na Linii Kaukazkiej i w okręgu Władikaukazkim. Pierwszą jej ofiarą stał się w Nalczyku, dostojny Naczelnik środka tej Linii, Generał-Major *Chlupin*.

W Tiflisie cholera wyraźnie się uśmierza.

Z T i f l i s u.

Dnia 21 go Lipca, o godzinie 5 minucie 8 z rana, dało się tu uczuć dosyć mocne trząsienie ziemi, poprzedzone głuchym hukiem podziemnym. Dwa horizontalne uderzenia, jedno po drugim, w kierunku od północo-wschodu ku północo-zachodowi, w przeciągu nie więcej jak pół minuty, wstrząsnęły gwałtownie drzwiami, oknami, sprzętami, i t. d., nie zrzadzwszy żadnej szkody w budynkach. Na parę dni wprzód, barometr, bez widocznej przyczyny, zaczął znaczenie spadać; dnia poprzedniego wiatr powiewał bardzo słaby z południo-zachodu, wieczorem i w nocy było nieznośne gorąco, a niebo zastąpiły gęste chmury, deszcz zwiastujące; w ogólności, stan atmosfery nie okazywał nic szczególnego, oprócz natężonych i ciągle przez kilka dni wciąż trwających upałów, od 26 do 28 i pół stopni w cieniu, a od 45 do 48 stopni na słońcu.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R Y A.

Wiedeń, 25 sierpnia.

Arcy-Xiążę Stefan, namiestnik Węgier, przybył tu wczoraj, koleją żelazną. Dziś, miał długą rozmowę z Xiąciem Metternichem, do której w części należał także Hrabia Appony, naczelnik Węgierskiej kancelaryi dworu. W tych dniach wyjeżdża Arcy Xiążę przez Gran, gdzie go Prymas i Arcybiskup Pyrker w imieniu duchowieństwa Węgierskiego chcą powitać, do Pesztu, dokąd przybyć zamierza 30 b. m.

— *Dostrzegacz Austriacki* z d. 23 sierpnia, umieszcza pierwszą protestacją Legata Kardynała Ciacchi, z dołączeniem następujących uwag: „Wiadomo wszystkim, że 103 art. Wiedeńskiego traktatu, przyznał N. Cesarzowi Austriackiemu prawo utrzymywania załogi w Ferrarze i w Comacchio. Prawa tego Austrija używała dotąd, w mniejszym lub większym zakresie, stosownie do okoliczności, ale nie przestępując nigdy jego granic. Szczupła zwykle, podczas pokoju, Cesarzaska załoga w Ferrarze, wzmacniana była natychmiast, ilekroć tego wymagała potrzeba. Powody, których ważności nikt nie zdoła zaprzeczyć, skłoniły, w ostatnich czasach, Głównodowodzącego wojskami Cesarzskimi w Lombardzko-Weneckiem królestwie, posłać do Ferrary posiłek, złożony z bataliona piechoty, półszwadronu jazdy i pół baterii polowej. Wojska te, przybywszy do Ferrary, rozłożyły się częścią w cytadelli, częścią po miejskich koszarach, służących zawsze na pomieszczenie Cesarzkiej załogi. Niektórzy z oficerów, nie znalazwszy miejsca w koszarach, pomieszczeni zostali w przyległych domach, umyślnie w tym celu najętych. W nocy, z d. 1 na 2 sierpnia, jeden austriacki oficer, przy wejściu do cytadelli, pokrzywdzony został przez zgraję,

нашедшие мѣста въ казармахъ, были помѣщены въ соседнихъ домахъ, нарочно для того нанятыхъ. Въ ночь съ 1-го на 2-е Августа, одинъ австрійскій офицеръ, при входѣ въ крѣпость, былъ оскорбленъ встрѣтившеюся съ нимъ толпою, и было очевидно, что волненіе, возбужденное въ умахъ журналами и клобами, усиливалось больше и больше. Эти обстоятельства обязали начальника императорскихъ войскъ разсылать въ ночное время патрули, которые бы не допускали до нарушения общественного спокойствія, охраняли безопасность войскъ и поддерживали свободное сообщеніе между крѣпостью и городскими казармами. Въ то же время, фельдмаршал-лейтенантъ графъ Ауэрсбергъ почелъ обязанностью довести такое распоряженіе до свѣдѣнія феррарскаго кардинала-легата. Хотя идея о правахъ гарнизона неминуемо ведетъ за собою подобную мѣру и хотя необходимость этой мѣры сдѣлана настоящимъ положеніемъ дѣлъ очевидно, однакожъ кардинал-легатъ нашелъ нужнымъ протестовать противъ распоряженія графа Ауэрсберга формальнымъ актомъ. Подъ влияніемъ обстоятельствъ, нами упомянутыхъ, и во вниманіи къ тому, что право коменданта крѣпости разсылать патрули не было ограничено никакимъ особымъ договоромъ, эта протестация, разумѣется, не могла быть принята военными начальствами въ уваженіе, и австрійскіе патрули продолжали по-прежнему свою службу въ Феррарѣ.

— Важность дипломатическихъ сношеній съ Италіею въ теперешнее время доказывается частыми поѣздками австрійскаго государственнаго министра графа Фикельмонта въ Миланъ, который теперь опять поѣхалъ отсюда съ порученіями къ дворамъ Средней Италіи и къ фельдмаршалу графу Радецкому. Поведеніе графа Ауэрсберга въ Феррарѣ одобрено правительствомъ, хотя, можетъ быть, въ скоромъ времени заключена будетъ тамъ конвенція, способная смягчить крутой характеръ обоюдныхъ отношеній.

— Вчера отправленъ въ Парижъ курьеръ; за нѣсколько предъ симъ дней отправился также курьеръ въ Римъ.

— Въ редакцію *Мангеймскаго журнала* пишутъ съ италійскихъ границъ, отъ 18 Августа, что фельдмаршалъ Радецкій получилъ инструкція, предписывающія ему, при извѣстныхъ обстоятельствахъ, вступить въ Церковную Область съ 20,000 чел. войска. Полиція въ Ломбардіи выказываетъ чрезвычайную дѣятельность, чтобъ подавить всякое революціонное движеніе въ самомъ его началѣ. На дняхъ, арестовано нѣсколько молодыхъ людей, публично обнаружившихъ непріязненное расположеніе къ нынѣшнему порядку. Граница подвергнута самому строгому надзору, чтобъ чрезъ нея не провозили ни журналовъ, ни книгъ, которыхъ дѣлъ не одобряетъ правительствомъ.

Краковъ, 26 Августа

Постановленіемъ отъ 13 с. м., Императоръ утвердилъ учрежденіе здѣшняго университета, съ тѣмъ, чтобъ факультетъ правовѣдѣнія учрежденъ былъ по примѣру Лембергскаго и въ свѣдѣніе таковой высочайшей воли курсъ наукъ начнется съ 1847 учебнаго года.

— Каноникъ Краковскій, докторъ Шиндлеръ, назначенъ попечителемъ здѣшняго университета.

ФРАНЦІЯ.

Парижъ 30 Августа.

Король и Королева намѣрены 20-го слѣдующаго мѣсяца отправиться въ Коппенскій замокъ, на 10-ть или 14-ть дней. Слышно, что въ этомъ замкѣ устроивается придворный театръ. Старшій адъютантъ Короля, генералъ-лейтенантъ Атальенъ, посетилъ вчера, отъ имени Королевской фамиліи, маршала Себастьяни.

— Судъ перовъ собрался сегодня въ качествѣ совѣщательной палаты. Этого рода засѣданія, какъ извѣстно, бывають тайныя, и потому публика не можетъ находиться при оныхъ. Подробности результата сего собранія, сколько извѣстно, имѣють быть слѣдующія: Судъ перовъ выслушавъ разныя бумаги и доклады относительно умерщвленія герцогини Праленъ, по предложенію генералъ-прокурора, г-на Делангла, мнѣніемъ положилъ, что по случаю послѣдовавшей кончины герцога Пралена, суду перовъ не предстоитъ ничего дѣлать. Что же касается дѣвицы Люзи Депортъ, то объявляетъ, что сообразивъ положеніе вещей, дѣло о дѣвицѣ Люзи должно быть передано обыкновеннымъ судамъ.

котораго споткала, и видочнымъ было, że wzburzenie myslów, wywołane przez dzienniki i kluby, z każdymъ dnemъ corazъ wzrastało. Okoliczności te skłoniły dowódcę wojskъ Cesarskichъ do rozсылania въ нocy patrolów, któreby nie дозволялы нарушения спокойноціи publicznej, strzegły bezpieczeństwa wojska i utrzymywały wolne związki między twierdzą i koszarami въ mieście. W tymże czasie, Feldmarszałek-Lejtnantъ Hr. Auersperg, poczytał за обовязокъ уwiadоміо о тѣмъ rozporządzeniu Kardynała Legata. Chociaż sama idea prawa załogi prowadzi nieodбице за sobą ten srodek, i chociaż konieczność jego wynika zъ obecnego położenia rzeczy, zъ тѣмъ wszystkimъ Kardynał-Legatъ uznалъ за rzeczъ potrzebną protestować formalnymъ актомъ противъ temu rozporządzeniu Hr. Auersperga. Подъ влияніемъ okoliczności wyżej przytoczonych, orazъ ze względu, że право Komendanta twierdzy, въ przedmiocie wysылania patrolów, nie było nigdy ograniczone żadną osobną umową, protestacja ta, ма się rozumіеć, nie mogła być przyjęta въ увагу przez władze wojskowe, i patrolе austriackie, jakъ przedtémъ, odbywały swoje służbę въ Ferrarze.

— Важность дипломатическихъ стосунковъ зъ Влохами, въ obecnej chwili, okazuje się зъ częstychъ podróży Austriackiego Ministra Stanu, Hr. Fiequelmonta, do Medjolanu, który teraz znowu udał się zъ тудъ зъ poleceniami do дворówъ środkowychъ Włochъ i do Feldmarszałka Hr. Radetzkiego. Postępowanie Hr. Auersperga въ Ferrarze pochwalone zostało przez rządъ tutejszy, chociaż, być może, iż тамъ wkrótce zawarta zostanie konwencya, która potrafi zlagodzić cierpki charakterъ zobopólnychъ stосункów.

— Wczoraj wysłany został goniec do Paryża; przedъ kilkoma dniami udał się także goniec do Rzymu.

— *Dziennik Manheimski* donosi od granic włoskich, pod d. 18 sierpnia, iż Feldmarszałekъ Radetzki, otrzymałъ instrukcje, polecające mu, въ wiadomychъ okolicznościachъ, wkroczyć do Kościelnego Państwa зъ 20 000 wojska. Policja въ Lombardji rozwija nadzwyczajną czynność, aby stłumić въ samymъ zarodzie wszelkie rewolucyjne poruszenie. W tychъ czasachъ aresztowano тамъ kilku młodychъ ludzi, wynurzającychъ publicznie nieprzyjazne uwagi względemъ obecnego rzeczy porządku. Na granicy rozciągnięty jestъ najsurowszy dozór, aby nie przewożono przezъ nią dziennikówъ i książekъ, którychъ celъ nie jestъ zgodny зъ widokami rządu.

Kraków, 26 sierpnia.

Postanowieniem зъ dnia 13 b. m. Cesarzъ potwierdziłъ istnienie tutejszego Uniwersytetu, polecającъ aby wydziałъ prawny urządzony byłъ takъ, jakъ we Lwowie. W skutku zaś tѣmъ Monarszej woli rozpoczynają się kursa на rokъ 1847.

— Dr. J. Szyncler, Kanonikъ Krakowski, mianowany został Kuratoremъ Uniwersytetu tutejszego.

FRANCA.

Paryżъ, 30 sierpnia.

Królestwo Ich Mość zamierzają wyjechać d. 20 września do zamku Compiègne i тамъ dni 10 do 14 zabawić. Dla dworu ma być тамъ urządzony teatr. Wczoraj, Jenerał-Porucznikъ Athalin, pierwszy адъютантъ Króla, въ imieniu rodziny Królewskiej, odwiedziłъ Marszałka Sebastiani.

— Sądъ Parówъ zгromadziłъ się dziś jako Izba radna tego rodzaju posiedzenia, są, jakъ wiadomo, tajne, i dla tego publiczność jestъ od nichъ wyłączona. Szczegóły i wypadekъ tego zгromadzenia, ile wiadomo, mają być następujące: Sądъ Parówъ, wysłuchawszy odczytanie różnychъ aktъ i sprawozdańъ względemъ zamordowania Xiężny Praslin, wydałъ на wniosekъ Prokuratora Jeneralnego, P. Delangle, decyzją, mocą której oświadcza, że зъ powodu nastąpionej śmierci Xięcia Praslin, Sądowi Parówъ nie pozostaje nic do czynienia. Co się тyczy panny Luzy Desportes, decyzją stanowi, że zważywszy stanъ rzeczy, sprawa panny Luzy przekazana zostaje Sądowi zwyczajnymъ.

— После герцогини Праленъ найдены два духовныя завещанія: одно отъ 1841, а другое отъ 1846 года. Въ первомъ изъ нихъ герцогиня изъясняется о своемъ мужѣ съ большою нѣжностію; въ последнемъ она написала ему часть своего движимаго имущества и право пользоваться доходами отъ одного изъ своихъ помѣстій. Въ томъ же завещаніи отказала она свои брилліанты одному изъ сыновей своихъ, съ тѣмъ, чтобы, продавъ овыя купилъ рентовъ. Проценты отъ нихъ должны быть причислены къ капиталу и каждый годъ обращаемы на покупку новыхъ рентовъ, впредь до женитьбы того же сына, на котораго возложена обязанность купить будущей своей супругѣ новые брилліанты, за сумму соотвѣтственную цѣнѣ брилліантовъ своей матери.

— Графъ Альфредъ Монтеке, офицеръ ордена Почетнаго Легіона, женатый на богатой Американкѣ, отецъ восьмерыхъ дѣтей, найденъ третьяго дня, въ собственномъ домѣ, въ постелѣ, пораженнымъ кинжаломъ въ сердце. По слѣдствію оказалось, что онъ совершилъ самоубійство, какъ пишутъ въ газетахъ, по случаю проигрыша въ карты до 1,500,000 фр. Ему было 43 года отъ роду. Братъ его графъ Анатолій Монтеке состоитъ перомъ Франціи и почетнымъ кавалеромъ Королевы.

— Принцъ Омальскій, каждый день по нѣсколько часовъ бываетъ въ военномъ министерствѣ, гдѣ ему представляютъ всѣ проекты, по управленію Алжири.

31 Августа.

Третьяго дня было въ Сенъ-Клу засѣданіе кабинета, подъ предѣлательствомъ Короля. Министры присутствовали всѣ, кромѣ г-на Кюенья Грідена, и говорятъ, что совѣщались о важныхъ предметахъ, въ слѣдствіе чего немедленно отправлены чиновники изъ министерства иностранныхъ дѣлъ въ Мадридъ, Римъ, Неаполь и Лондонъ. Г-нъ Гизо, который былъ на этомъ засѣданіи, поѣхалъ изъ Валь-Рише въ Сенъ-Клу, а вчера по-утру отправился въ свой загородный домъ.

— Много говорятъ о нотѣ, адресованной на дняхъ г-мъ Гизо къ австрійскому кабинету. Въ этой нотѣ, Г. Гизо, какъ сказываютъ, объявляетъ, что французскому кабинету не менѣе австрійскаго нужно, чтобы реформы Папы ограничивались одною администраціею; что, потому, политика Франціи совершенно согласуется съ политикою Австріи; но что благоразуміе заставляетъ, однакожь, отнимать у враговъ спокойствія всякій предлогъ къ произведенію переворота, и что, по этой причинѣ, французскій кабинетъ не можетъ одобрить усиленіе феррарскаго гарнизона и развитіе Австріею необъикновенной дѣятельности. Въ *Journal des Débats* опять помѣщена сегодня статья о занятіи Феррары; но въ этой статьѣ нѣтъ никакого слѣда дипломатической мѣры французскаго кабинета къ протестованію противъ такого занятія.

— Англійскій кабинетный курьеръ, который отправляется въ Римъ и, какъ слышно, везетъ съ собою весьма-энергичскую протестацію лорда Пальмерстона противъ занятія Австрійцами Феррары. Носился слухъ, что Англія намѣрена занять Анкону, и что по этому поводу происходило собраніе совѣта министровъ.

— За достовѣрное утверждаютъ, что немедленно по возвращеніи Г. Гизо въ Парижъ, Г. Биньонъ поступитъ, на мѣсто г-на Кюенья Грідена, министромъ торговли, а Г. Сальо будетъ назначенъ помощникомъ статъ-секретаря въ томъ же министерствѣ. Поговариваютъ также, что маршала Бюжо стараются склонить къ принятію портфеля военнаго министра, вмѣсто генерала Трезеля. Г. Гизо останется предѣлательствомъ кабинета, а маршалъ Сультъ удалится совершенно отъ управленія дѣлами.

— По военному министерству происходятъ значительныя перемѣны. Начальникъ отдѣленія, Г. Доссоза подалъ въ отставку; директоръ военной администраціи, Г. Эвраръ Санъ-Жанъ, на дняхъ вышелъ изъ министерства. Сему примѣру послѣдовалъ также Г. Юртъ. Военный министръ, генералъ Трезель, намѣренъ произвести перемѣну чиновниковъ по своему вѣдомству, и надлежащія по сему распоряженія, какъ говорятъ, уже подписаны.

— За недѣлю предъ симъ случилось здѣсь снова смертоубійство, на одной изъ многочисленныхъ улицъ столицы, совершеное днемъ, которое произвело большое впечатлѣніе. Въ два часа по полудни, вошелъ въ вѣдальную лавку Мейера Зельмана, на улицѣ Невъ-

— По Хиѣзнѣ Праслинъ найдено два тестаменты, одинъ зъ року 1841, а други зъ 1846. Въ первомъ Хиѣзна вырзажа се о свымъ мужу еягале какъ нажезулѣй, въ другомъ записуе му тлько чзѣсѣ свыхъ рччомосѣи и узываніе доходѣвъ зъ певнѣй чзѣсѣи добр свочх. Въ тымъ самымъ тестаментѣ записуе своје брыланты едному зъ сынѣвъ, зъ варункіемъ, абы по ихъ спрzedанію закупілъ ренты, од которыхъ процента маютъ быѣ догазана до капіталу і еоракъ за не нове ренты закуповане, азъ до чзасу оженіеніа сеі тегазъ сына, которы обовязаны jest wtedy купіѣ нове брыланты для свѣй маѣзонки, за pierwotną cenę брылантовъ свѣй маткі.

— Онегдажъ, Храбиа Alfred Montesquieu, офицеръ ордена Легіи Honorowej, маѣzoneкъ богатѣй Американки, оіеіе осміорга дзееи, зналезены zostal w łѣzku, w hotelu Montesquieu, ugodzony puginałem w serce. Ze sledzenia okazało się, że popełnil samobojstwo, a to, jakъ gloszą w gazetachъ, zъ powodu przegrania w karty 1,500,000 fr. Храбиа миаѣ wieku lat 43. Браіе жегъ, Hr. Anatol Montesquieu, jest Paremъ Франсѣи і кавалеремъ honorowymъ Krѣlowej.

— Хиѣзе Aumale, codzień по kilka godzinъ przepędza wъ министерствѣ wojny, kazącъ sobie przedstawіѣć wszelkie projekta, dotyczące wyższego zarządu Algieryi.

Дня 31 sierpnia.

Завечоразъ odbyła się wъ St. Cloud rada gabinetowa, podъ przewodnictwemъ Krѣla. Wszysey Ministrowie, oprѣczъ P. Cunin Gridaine, byli obecni. Słychać, że się naradzano wъ ważnychъ przedmiotachъ, wъ skutku czego natychmiastъ wysłani zostali urzędnicy zъ ministerstwa spraw zagranicznychъ, do Madrytu, Rzymu, Neapolu і Londynu. P. Guizot, który był na radę przyjechał zъ Val Richer do St. Cloud, wczorazъ rano znouwu odjechał do swego wiejskiego siedliska.

— Viele tu rozprawiają o nocie, przesłanej wъ tychъ dniachъ przezъ P. Guizotъ gabinetowi austriackiemu. Wъ nocie тѣй, jakъ powiadaіą P. Guizotъ oświadcza, że gabinet francuzki, nie mniѣj jakъ austriacki, życzy tego najgoręcej, абы reformy Papieża ograniczaly się do samej tylko czѣsѣi administracyjnej, і że przeto wъ tymъ względzіе, polityka Франсѣи zupełnie się zgadza zъ polityką Austrii; ale, że przytѣmъ, sam rozsądekъ nakazuje, абы nieprzyjacіełomъ spokojuosѣi publicznej nie dawać najmniejszego powodu do wzniecenia zamieszekъ, і że dla тѣй własnie przyczyny, gabinet francuzki nie może pochwalіѣć wzmożenia załogi wъ Ferrarze, ani też rozwinіęcia przezъ Austrię nadzwyczajnej czynnosѣi wojennej. Wъ *Journal des Débats* znouwu dzіsъ jest umieszczony artykuł о zajęciu Ferrary; ale wъ nimъ niema najmniejszego śladu, абы ze strony gabinetu francuzkiego miano zanosіѣć protestacją przeciwъ takowemu zajęciu.

— Angielski goniecъ gabinetowy, który wъ tychъ dniachъ przejeżdzałъ тѣды, udającъ się do Rzymu, powіѣzł, jakъ słychać, nader energiczną protestacją Lorda Palmerstona przeciwko zajęciu przezъ Austrię Ferrary. Słychać także, że Anglicy mają zamiarъ zająć Ankonę, і że wъ własnie zъ tego powodu, odbywało się posiedzenie Rady Ministrѣwъ.

— Twierdzą za rzeczъ певną, że zarazъ по powrѣcie P. Guizotъ do Paryża, P. Bignonъ zajmie міеjsce P. Cunin Gridaine, jako Minister handlu, а P. Saglio бѣdzie mianowany Podsekretarzemъ Stanu, wъ tymъ же wydziale. Mówią także еягале о układachъ, wъ celu skłѣnienіа Marszałka Bugeaud do przyjęcia ministerstwa wojny, wъ міеjsce Jenerala Trezel. P. Guizotъ zostanie Prezesemъ rady Ministrѣwъ, а Marszałekъ Soultъ usunie się zupełnie odъ spraw publicznychъ.

— Wъ министерствѣ wojny zachodzą wielkie zmiany. Szefъ biura, P. Dussausois, zložylъ swe urzędowanie. P. Evrard St. Jean, Dyrektorъ administracyi wojennej, opuścилъ własnie ministerstwo. Podobniezъ uczynilъ P. Urtis. Jenerałъ Trezel, Ministerъ wojny, ma uskutecznić zupełną zmianę urzędników wъ swoimъ wydziale, і jakъ mówią, dotyczące rozporządzenia jużъ podpisane zostaly.

— Przedъ tygodniemъ znouwu morderczy napadъ przy jednej zъ najлюдniejszychъ ulicъ stolicy, wśródъ біаłego dnia popełniony, sprawilъ wielkie wrażenie. O godz. pół do 2 ej po południu, wszedł do kantoru wexlarza Mejera Setman, przy ulicy Neuve Vivienne, jakiśъ człowiekъ, podъ pozoremъ

Вивієнь, какойто-то человекъ, подъ предлогомъ размѣнять билетъ казначейства. Въ то время, когда молодой прикащикъ разматривалъ мнимый билетъ, пришедшій схвативъ два ящика, одинъ съ золотомъ монетью, а другой съ ассигнаціями, хотѣлъ бѣжать съ ними. Прикащикъ бросился на него, но получилъ при семь два удара ножомъ; не смотря на то онъ удержалъ убійцу и ранилъ его взаимно въ руку и ногу. Во время этой борьбы, молодой человекъ началъ просить помощи; но прежде чѣмъ она была ему доставлена, убійца успѣлъ разрѣзать ему брюхо до самой груди. Несчастнаго тотчасъ понесли въ госпиталь, но онъ на пути скончался. Убійца занимался воровствомъ. Его схватили уже на улицѣ.

1 Сентября.

Наконецъ обнародованъ докладъ канцлера, герцога Пакье, со всеми бумагами, письмами и другими документами, относящимися къ дѣлу о самоубійствѣ герцога Пралена. Въ докладѣ канцлера нѣтъ никакихъ новыхъ фактовъ, которые не были бы уже известны, и онъ обращаетъ на себя вниманіе единственно; потому что заключаетъ какъ бы настоящій приговоръ, признающій подсудимаго виновнымъ. Въ самомъ началѣ канцлеръ говоритъ: „Онъ самъ себя осудилъ, принявъ мыслякъ, въ умерщвленіи съ ужаснѣйшимъ варварствомъ самой невинной, добродѣтельнѣйшей и достойнѣйшей любви жертвы;“ за симъ присовокуплено: „даже не продолжительнаго разслѣдованія дѣла было достаточно для того, чтобы обнаружить преступленіе и приводящія въ ужасъ обстоятельства, открывшіяся въ самое короткое время и совершенно осуждающія его.“ Въ сильныхъ, опредѣлительныхъ чертахъ канцлеръ изображаетъ ужасъ, возбужденный во всемъ обществѣ этимъ смертоубійствомъ, совершеннымъ человекомъ, который по своему рожденію, званію, имуществу и отношеніямъ, занимаетъ въ обществѣ высокое мѣсто, и говоритъ, что должно бы желать, чтобы столь же ужасно было наказаніе, какъ было ужасно преступленіе. Никогда съ болѣею справедливою не желали равенства въ отношеніи закона, и судъ перовъ вѣрно исполнялъ бы свой долгъ. Однако нѣкоторые думали, что для предохраненія убійцы отъ безчестія, ему доставили средства къ лишенію себя жизни. Канцлеръ опровергаетъ этотъ упрекъ, приводя факты, какимъ образомъ совершилось отравленіе. Дальнѣйшія подробности уже известны, равно какъ и содержаніе приговора суда перовъ.

— Изъ официальныхъ свѣдѣній по дѣлу герцога Пралена, и изъ донесеній медиковъ оказывается, что онъ отравился не въ тюрьмѣ, какъ сначала утверждали, а до арестованія его 18-го Августа, вѣроятно въ ту минуту, когда члены суда, прибывъ въ комнату его, удалили изъ оной полицейскихъ служителей.

— Во многихъ здѣшнихъ газетахъ сообщаютъ сегодня, что старшій сынъ герцога Пралена, Гастонъ-Людвигъ-Филиппъ, 17-ти лѣтъ отъ роду, лишилъ себя жизни вчера вечеромъ. Причиною самоубійства полагаютъ отчаяніе, въ которое приведенъ онъ былъ, лишеніемъ своихъ родителей. Въ одномъ изъ журналовъ присовокупляютъ, что молодой Праленъ былъ вчера представленъ Королю дѣдомъ своимъ маршаломъ Себастьяни, что Его Величество сказалъ ему нѣсколько словъ весьма милостивыхъ, и что онъ посигнулъ на жизнь свою дома, вечеромъ, хотя при выходѣ изъ дворца казался совершенно спокойнымъ. Въ домѣ маршала Себастьяни сегодня еще не знали объ этомъ самоубійствѣ; по этому предстоитъ еще нѣкоторое сомнѣніе на счетъ справедливости этого слуха.

— Безчисленные толпы народа посѣщали на дняхъ Монпарнасское кладбище, осматривая могилу герцога Пралена.

2 Сентября.

Принцы Монпансьерскій и Омальскій прибыли вчера изъ Сень-Клу въ городъ. Оба принца отправились во дворецъ Королевы Христіны, куда явились также министры Дюшателъ и Монтебелло. Съ прибывшимъ изъ Мадрита, по-утру, курьеромъ получены важныя депеши отъ 6. министра Мартинезъ де-ла-Роза, котораго считаютъ довѣреннымъ Королевы Христіны и ея мадритскимъ докладчикомъ. Говорятъ, будто бы Королева Изабелла рѣшительно объявила, что она оставитъ Мадридъ, если ея сестра и принцъ Монпансье не поѣдутъ ее немедленно. Поговариваютъ, что партія модератовъ, начальникомъ, коей

зміненія билета кассового. Podczas gdy młody subjekt mniemany bilet rozważał, przychodził porwał dwie skrzynekki, jedną ze złotą, drugą z papierową monetą, i chciał z niemi uciec. Subjekt rzucił się na niego, i lubo pchałszy dwa razy nożem, przemógł pomimo to mordercę i ranił go nawzajem w rękę i nogę. Podczas téj walki o oręż, młody człowiek wołał o ratunek; ale nim ten nadszedł, morderca miał czas rozpruć mu brzuch od dołu aż do piersi. Nieszczęśliwy umarł w drodze niesiony do szpitala. Morderca jego jest złodziejem z profesji. Pojmany został wybiegłszy już na ulicę.

Dnia 1 września

Sprawozdanie Kancelerza, Xięcia Pasquier, z wszelkimi do instrukcyi processu Xięcia Praslin ściągającymi się papierami, listami i innemi aktami, zostało nakoniec ogłoszone. Samo sprawozdanie Kancelerza nie przytacza żadnych nowych faktów, któreby już nie były wiadome, tylko z tego względu głównie zwraca uwagę, że zawiernie jako formalne za wyrokowanie i uznanie winnym oskarżonego. Zaraz na początku mówi Kancelerz: „Sam on się osądził i potępił, zażywszy arszeniku, i umarł, zamordowany z najokropniejszém barbarzyństwem najniewinniejszą, najczystszą i najgodniejszą kochania ofiarę.“ następnie dodaje: „krótka instrukcyja była zupełnie dostateczną do wykazania winy i zgrozą przejmujących okoliczności, które się bagromadziły w coraz większém jęj udowodnieniu.“ W moenych i trafnych rysach maluje dalej Kancelerz przerażenie, jakie w całym społeczeństwie wzbudzać musi podobna zbrodnia, dokonana na własnej małżonce, przez człowieka godnością, majątkiem i stanowiskiem wysokie w towarzystwie zajmującego miejsce, i mówi, że życzyby należało, aby zarówno straszne było zadesyćczynienie, jak straszną była popełniona zbrodnia. Nigdy z większą słusnością nie żądano równości w obliczu prawa, i Sąd Parów byłby zapewne dopełnił swego obowiązku. Jednakże niektóre osoby sądziły, że aby mordercy oszczędzić hanby, podano mu środki do odebrania sobie życia. Kancelerz zbija ten zarzut, przytaczając *f. kta.* w jaki sposób skutecznie zostało otrucie. Dalsze szczegóły są już wiadome, równie jak osnowa decycyi Sądu Parów.

— Z akt urzędowych w processie Xięcia Praslin, oraz z raportów lekarzy okazuje się, iż Xiąże nie struł się w więzieniu, jak głoszone, ale przed arestowaniem, 18-go z. m., i to najpewniej w chwili, kiedy urzędnicy sądowi, udawszy się sami do pokoju Xięcia, kazali się zamtąd oddalić agentom policyi.

— Wiele dzienników donosi dzisiaj, że najstarszy syn Xięstwa Praslin, Gaston Ludwik Filip, mający lat 17, odbrał sobie życie, wieczorem. Za przyczynę podają rozpacz, jaka go ogarnęła po stracie rodziców. Jeden z dzienników sądowych dodaje, że młody Praslin był przedstawiony wieczoraj Królowi, przez swego dziada, Marszałka Sebastiani, że Monarcha przemówił doń kilka słów nader łaskawych, oraz że popełnił samobójstwo w domu, wieczorem, chociaż przy wyjściu z posłuchania zdawał się być zupełnie spokojnym. W pałacu Sebastiani nie jeszcze nie wiadano dzisiaj o tém samobójstwie, zachodzi więc pewna wątpliwość o prawdziwość téj wiadomości.

— Niezliczone tłumy ludzi zwiadały temi dniami cmentarz Mont-Parnasse, dla oglądania grobu Xięcia Praslin.

Dnia 2 września.

Xiąże Montpensier i Xiąże Aumale przybyli wieczoraj z St. Cloud do miasta. Obaj Królewiczowie udali się do pałacu Królowej Krystyny, gdzie przybyli także ministrowie Duchatel i Montebello. Goniec, który rano z Madrytu przybył, miał przywieźć ważne depeze od 6. Ministra Martinez de la Rosa, który uważany jest za powiernika Królowej Krystyny i ma być jęj Madryckim sprawozdawcą. Mówią, że Królowa Izabella stanowczo oświadczyła, iż opuści Madryt, jeżeli jęj siostra i Xiąże Montpensier bezzwłocznie jęj nie odwiedzą. Mówią, że stronnictwo Moderatów, na czele którego stoi P. Martinez de la Rosa, postanowiło odmówić wszelkiego wsparcia ministerstwu Nar-

считается Мартинезъ де-ла-Роза, рѣшилаь отказать въ содѣйствіи министерству Парваза, если тотчасъ не будетъ удаленъ генералъ Серрано. Вчера вечеромъ отправленъ новый курьеръ въ Мадридъ.

— Утверждаютъ, что въ кабинетномъ совѣщаніи, происходившемъ третьяго дня, и въ которомъ председательствовалъ лично Король, состоялось постановленіе назначить эскадру къ итальянскимъ берегамъ. Присовокупляютъ, что англійская эскадра находится уже на пути къ этимъ берегамъ.

— Въ журналѣ *Echo d'Oran* отъ 21 Августа сообщаютъ, что Абд-эль-Кадеръ снова сражался близъ Тозы съ мароккскими войсками; Халифъ Муста-Бенъ-Тами говорятъ будто бы убитъ въ этомъ сраженіи, въ которомъ ни та ни другая сторона не одержала побѣды.

И т а л и я.

Римъ, 18 Августа.

Третьяго дня поздно вечеромъ французскій посоль въ Римѣ былъ къ Папѣ, что, какъ полагаютъ, не можетъ быть безъ отношенія къ теперешнимъ обстоятельствамъ.

— Когда, вчера вечеромъ, въ прибавленіи къ *Diario di Roma* обнародовали второй протестъ кардинала Чиакки противъ поступковъ Австрийцевъ при военномъ занятіи Феррары и законности сихъ дѣйствій, народъ столпился въ такомъ множествѣ, что для сохраненія порядка должно было разставить караулъ. Здѣсь извѣстіе объ этихъ поступкахъ произвело не только общее волненіе, но и возбудило громкій восторгъ; обнаружилъ тѣмъ, что множество молодыхъ людей представились, въ качествѣ волонтеровъ, въ совершенное распоряженіе правительства.

— Въ настоящее время, изъ папскихъ линейныхъ войскъ нѣтъ въ Феррарѣ ни одного человѣка, почему артиллерійскій полковникъ папской службы Стуртъ получилъ приказаніе, выступить изъ Рима, сегодня, въ ночь съ двумя баталіонами фузелеровъ и баталіономъ егерей, и идти форсированнымъ маршемъ къ Феррарѣ.

— Поспѣшное вооруженіе резерва гражданской гвардіи уже рѣшено и будетъ исполнено на днѣхъ. Эта мѣра принята для того, чтобы, въ случаѣ высту- пленія гвардіи въ походъ, резервъ могъ исправлять ея службу. Въ областяхъ, для подкрѣпленія гражданской гвардіи, составилась изъ волонтеровъ *Guardia provinciale*.

— На дорогахъ, соединяющихъ Феррару съ Болоньею и Равенною, поставлены для наблюденія два значительные военные поста. Подобныя мѣры безопасности приняты въ отношеніи Анконы и Чивитавеккія. Швейцарскіе полки, стоящіе въ Болоньи, Форли и другихъ городахъ, много возвысились въ благополучіи Римлянъ; начальники ихъ усиленно просятъ, въ случаѣ наступленія опасности, дать имъ цер- кые посты.

Неаполь, 10 Августа.

Вчера, въ полдень, графиня Аквилла разрѣшилась отъ бремени сыномъ. Сегодня происходилъ обрядъ крещенія новорожденнаго принца; воспріимникомъ были: въ имени Короля французскаго, Король Фердинандъ II. Принцъ нареченъ именами: Филиппъ, Луидвикъ, Марія.

— Въ Калабріи появились многочисленныя толпы вооруженныхъ писургантовъ, состоящихъ по большей части изъ политическихъ эмигрантовъ, которые съ острова Мальты пробрались въ неприступныя ущелья Калабріискихъ Горъ. Правительство послало противъ нихъ два полка, и въ одной стычкѣ съ мятежниками, такъ слышно, Королевскія войска потеряли болѣе 50 карабинеровъ и до 150 солдатъ.

Съ итальянской границы, 24 Августа.

По достовернымъ слухамъ, герцогъ Луккскій прибылъ въ Венецію, гдѣ находится и вице-Король ломбардо-венетскій.

— Въ *Journal des Débats* сообщаютъ изъ Турина отъ 22-го Августа: „Важное извѣстіе распространилось въ нашемъ городѣ. Говорятъ, что Король Карлъ Альбертъ формально протестовалъ противъ занятія Феррары австрійскими войсками. Эта протестация послана ко всѣмъ державамъ. Сверхъ того, Король пи-

шетъ, ежели Генералъ Серрано натychmiastъ удаленъ не будетъ. Вечеромъ въ вѣчоръ посланъ зтѣдъ зсталъ новый го- ниецъ до Мадридъ.

— Удерживаютъ, что на онегдѣшней радие кабинетowej, на которой К-ólъ przewodniczył, postanowiono wysłać eska- drę do brzegów włoskich. Dodają, że eskadra angielska jest już w drodze do tychże brzegów.

W а о с н в.

Рымъ, 18 сирпня.

Онегдѣй рѣзно въ вѣчоръ Посел французки везваны зсталъ до Jego Świątobliwości, co, jak wnoszą, musi być w związku z obecnymi okolicznościami.

— Кидеи вѣчорѣй вѣчоремъ, въ додатку до *Diario di Roma*, ogłoszono drugą protestacją Kardynała Giacchi przeciwko postępowaniu Austryaków, przy zbrojnym zajęciu Ferrary, tudzież przeciwko prawności i tego kroku, lud skupił się w takiej masie, że dla zachowania porządku wypadła potrzeba postawienia sztyldwachów. Wiadomość o tych wypadkach sprawiła tu nie tylko powszechne oburzenie, ale też obudziła głośny zapal, który się okazuje przez to, iż mnóstwo młodych ludzi, z własnej woli, jako ochotnicy, ofiarowali swoje usługi rządowi.

— Ponieważ w obecnej chwili, z Papieżkich wojsk liniowych niema w Ferrarze ani jednego człowieka; przeto Polkownik artylleryi wojsk Papieżkich, Stuart, otrzymał rozkaz wyruszyć dziś w noc z Rzymu, z dwoma batalionami fryzlierów i batalionem strzelców, aby przyspieszonym pochodem dążyć ku Ferrarze.

— Śpieszne uzbrojenie odwodowej gwardji narodowej jest już uchwalone i w tych dniach zostanie przywiezione do skutku. Środek ten został przedsięwzięty dla tego, aby w razie wyruszenia w pole gwardji, część jej odwodowa służbę pełnić mogła. Na prowincjach, dla wzmocnienia gwardji narodowej, utworzyła się z ochotników gwardja prowincjonalna (*Guardia provinciale*).

— Na traktach, łączących Ferrarę z Bolonią, postawione zostały, dla obserwacji, dwa dość znaczne wojenne oddziały. Podobne środki bezpieczeństwa użyte są względem Ankony i Civitavecchia. Półki Szwajcarskie, stojące w Bolonii, Forli i innych miastach, wiele zyskały w przychylności Rzymian, w skutek usilnej prośby ich dowódców, aby w razie zbliżenia się niebezpieczeństwa, pozwolono im zająć pierwsze stanowiska.

Неаполь, 13 сирпня.

Вѣчорѣй, о полудни, Нрѣбина Aquilla, wydała на świat syna. Nowonarodzony Xiążę był dzisiaj, w imieniu Króla Francuzkiego, przez Króla Ferdynanda II do chrztu trzymany, i otrzymał imiona: Filip, Ludwik, Марья.

— W Kalabrii ukazały się liczne bandy zbrojnych rokoszan, składające się po większej części z politycznych wychodźców, którzy z wyspy Malty przedarli się do niedostępnych gór Kalabryjskich. Rząd wysłał przeciwko nim dwa półki, i w jednej potyczce z buntownikami, królewskie wojska utraciły, jak głoszają, przeszło 50 karabinierów i około 150 żołnierzy.

Od granic Włoskich, 24 сирпня.

Podług wiarygodnych pogłosek, Xiążę Lukki przybył do Wenecji, gdzie też znajduje się i Wice-Król Lombardzko-Wenecijski.

— W *Journal des Débats* piszą z Turynu pod d. 22 сирпня: „Ważna wiadomość rozeszła się w naszym mieście. Powiadają, że Król Karol-Albert, formalnie protestował przeciwko zajęciu Ferrary przez wojska austriackie. Protestacja rzeczona posłana została do wszystkich dworów. Oprócz tego, Król pisał do Papieża, że oddaje do

саль къ Папѣ, что онъ отдастъ въ его распоряженіе свою армію и свой флотъ, въ случаѣ, если Австрія посягнетъ на независимость папскихъ владѣній.“ — Помнятая газета, сообщая это извѣстіе публикѣ, не ручается за его достоверность.

Испанія.

Мадридъ, 14 Августа.

Вчера Королева возвратилась сюда изъ Санъ-Ильдефонсо, со всею своею свитою, и принимаема была во дворцѣ министрами, генерал-капитаномъ и губернаторомъ. Генералъ Сerrano пріѣхалъ въ королевскомъ экипажѣ, но вышелъ передъ своею квартирою. Вечеромъ, послѣ захода солнца, Королева долго прогуливалась въ открытомъ экипажѣ. Многочисленные толпы народа тѣснились къ экипажу, полагая что подлѣ нея, по лѣвую руку сидитъ Король. Между тѣмъ оказалось, что это былъ оберъ-гофмейстеръ, графъ Санта-Колома. Король, спустя нѣсколько часовъ по возвращеніи Королевы, прибылъ, правда, въ городъ и, по обыкновенію, находился въ кругу своего семейства, но по полудни выѣхалъ обратно въ Пардо, не видѣвшись съ своею августѣйшею супругою.

— Каталонскій генерал-капитанъ, не смотря на сдѣланныя ему представленія со стороны жителей, 4 числа, въ Жеронѣ, велѣлъ разстрѣлять шесть чел. заживченныхъ Карлистовъ, изъ которыхъ два были столь тяжко ранены, что ихъ должны были нести на мѣсто казни. Карлисты донныѣ не отместили еще за этотъ поступокъ. 8-го числа с. м. отрядъ ихъ въ 500 чел. овладѣлъ важнымъ городомъ Фрагою. Въ полученномъ здѣсь оффиціальномъ извѣстии тамошнія власти сообщаютъ, что Карлисты сохраняютъ строгую дисциплину, не дѣлаютъ никакой обиды, и за все нужное платятъ наличными деньгами. Пробывъ 8 часовъ въ этомъ городѣ, они двинулись дальше безъ всякаго препятствія. Правительство предписало нынѣ—войска въ Каталоніи усилить до 30,000 чел.

— Третьяго дня, вечеромъ, прибылъ сюда генералъ Конча, оставивъ свои войска въ Португаліи, которые, во исполненіе условій лондонскаго протокола, 11 числа с. м. должны были выйти изъ Португаліи.

18 Августа.

Несогласіе между Королевскою четотою, кажется, близко къ окончанію. По возвращеніи Королевы изъ Санъ-Ильдефонсо въ Мадридъ, министры просили Ее присутствовать въ совѣтѣ, на коемъ разсуждаемо будетъ о мѣрахъ къ примиренію Ея Величества съ супругомъ. Королева, довольно немилостиво отказала въ этомъ; но когда 15-го с. м. предсѣдатель совѣта министровъ, Г. Пачеко, представилъ Королеву о причинахъ, по коимъ необходимо супружеское согласіе, то Королева согласилась, чтобы супругъ ея жилъ во дворцѣ. Посему министръ внутреннихъ дѣлъ, Г. Бенавидесъ, отправился третьяго дня къ Королю, прибывшему изъ Пардо для свиданія съ родными, и просилъ, чтобы назначенъ былъ день и часъ, для доклада ему о желаніи Королевы, но Король приказалъ объявить ему, что онъ приметъ его не раньше 19-го числа. Это произвело здѣсь большое впечатлѣніе.

— Министры: Пачеко, Бенавидесъ и министръ юстиціи Вamонде, положили подать въ отставку въ случаѣ, если предположенное примиреніе Ихъ Величества не прійдетъ въ самомъ дѣлѣ въ исполненіе. Тогда Г. Саламанка былъ бы въ члѣ кабинета.

— Королева весьма неохотно оставила Санъ-Ильдефонсо. Она, по видимому, намѣрена даже вскорѣ отправиться туда обратно, ибо уѣзжая оттуда приказала, чтобы тамъ все было въ готовности для жительства. Черты ея лица весьма измѣнились, и носятъ на себѣ отпечатокъ ѣунынія и истощенія.

его распоряженія свое войско и флотъ, въ разіе, если Австрія тaргнe сeбe на независимость Паństwa Коścielnego. *Journal des Débats* udzielając tę wiadomość publiczności, nie ręczy wszakże za jej wiarogodność.

Испанія.

Мадридъ, 14 сeрпнiа.

Вечорѣмъ поврѣтила ту Крѣлова з Санъ-Ильдефонсо. wraz z całym swoim orszakiem i przyjmowaną była w pałacu przez Ministrów, Generalnego Kapitana i Gubernatora. Jenerał Serrano przyjechał w 8-konnym powozie Królewskim, ale wysiadł przed swoim mieszkaniem. Wieczorem, po zachodzie słońca, przejeżdżała się Królowa długo w odkrytym powozie. Liczne masy ludu cisnęły się do powozu, sądząc, że obok niej po lewej stronie siedzi Król. Tymczasem wnet przekonano się, że to był W. Mistrz dworu, Hr. Santa Coloma. Król w kilka godzin po powrocie Królowej przybył wprawdzie do miasta, i tawił jak zwykle u swego rodzeństwa, ale po południu odjechał znów do Pardo, nie widząc wcale swej małżonki.

— Jeneralny Kapitan Katalonii, pomimo czynionego mu przez mieszkańców przedstawienia, kazał d. 4 w Geronie rozstrzelać sześciu ujętych Karlistów, z których dwaj tak ciężko byli ranieni, że na plac stracenia nieś ich musiano. Karliści nie odplacili się dotychczas za ten postępek odwetem, ale dnia 8 b. m. zajęli w 500 ludzi ważne miasto Fraga. W nadeszłym tu urzędowym raporcie donoszą tamtejsze władze, że Karliści największą zachowują karność, nikomu żadnej nie wyrządzają krzywdy i wszystkie swoje potrzeby gotówką płacą. Po 8-godzianym pobycie ruszyli dalej bez przeszkody. Rząd kazał teraz wojsko w Katalonii powiększyć do 30,000 ludzi.

— Onegdaj wieczorem przybył tu Jenerał Concha, pozostawiając wojsko swoje w Portugalii, które, dopełniając przepisów protokołu Londyńskiego, d. 11 opuściło miasto Portugalie.

Dnia 18 sierpnia.

Kwestya pałacowa zdaje się zbliżać do załatwienia. Po powrocie Królowej z San Ildefonso do Madrytu, Ministrowie zanieśli do niej prośbę, aby raczyła przewodniczyć radzie gabinetowej, na której rozbierane być mają środki pojednania Królewskiej pary. Królowa dosyć niechętnie odmówiła temu żądaniu; lecz gdy d. 15-go, Prezes Ministrów, P. Pacheco, przedłożył Monarchini powody, które wymagały koniecznie zgody małżeńskiej, zezwoliła nakoniec, aby jej małżonek zajął swoje pokoje w pałacu. W skutku tego, Minister spraw wewnętrznych, P. Benavides, udał się zawczoraj rano do Króla, który był przybył z Pardo dla odwiedzenia swego rodzeństwa i prosił, aby wyznaczył mu dzień i godzinę, dla przedłożenia życzeń Królowej; Król kazał mu odpowiedzieć, że nie może go przyjąć przed d. 19 b. m. Odwłoka ta sprawiła tu powszechnie wrazenie.

— Ministrowie Pacheco, Benavides i Minister sprawiedliwości Bahmonde postanowili podać się do dymisji, w razie jeśliby zamierzone pojednanie nie przyszło rzeczywiście do skutku. P. Salamaunca stanąłby wtedy na czele gabinetu.

— Królowa bardzo niechętnie opuściła San Ildefonso. Zdaje się nawet, iż ma zamiar wrócić tam wkrótce, gdyż wyjeżdżając ztamtąd wydała rozkaz, aby wszystko pozostać tam w stanie mieszkalnym. Rysy jej twarzy zmieniły się bardzo i noszą na sobie piętno smutku i wycieńczenia.